

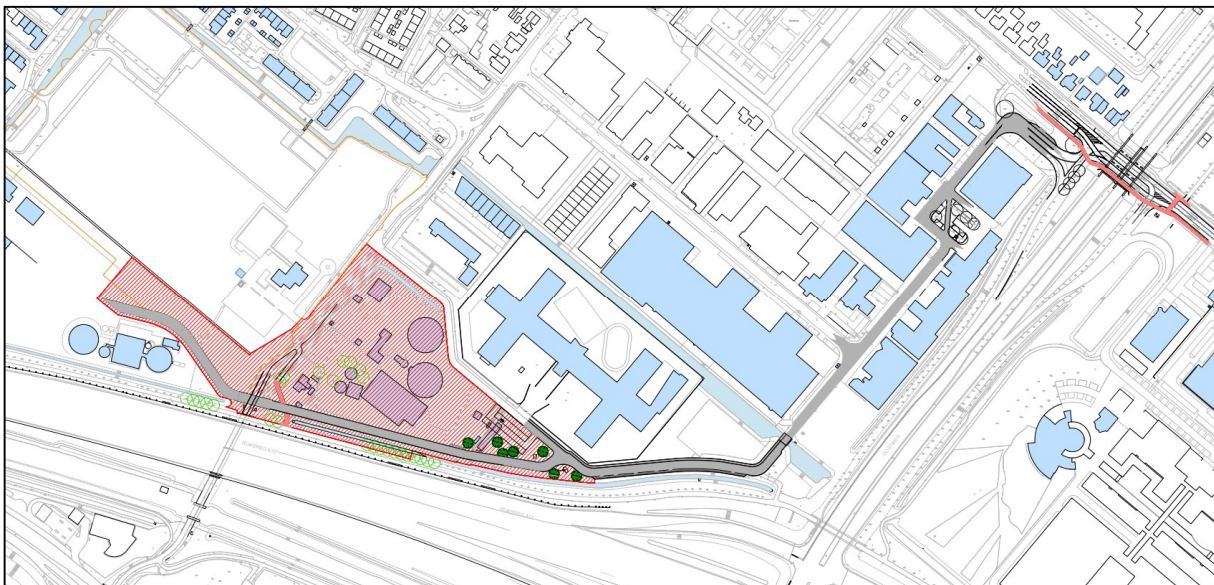
Notitie

Opdrachtgever: H.C. van der Vorm, gemeente Zoetermeer
Auteur: G. Bakker
Betreft: Quick scan beschermde flora en fauna tracégebied ontsluitingsweg Nutricia
Projectnummer: 1891
Datum: 17 juli 2018
Status: DEFINITIEF

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

In het kader van de aanleg van een ontsluitingsweg naar het terrein van Nutricia te Zoetermeer is Bureau Stadsnatuur gevraagd om een verkennend onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van beschermde flora en fauna. Dit in het kader van de Wet natuurbescherming en lokaal ecologisch beleid. De locatie van onderzoek is hieronder aangegeven.

Onderzoeksgebied tracé ontsluitingsweg Nutricia (grijs en rood gearceerd).

Werkzaamheden

Een ecooloog van Bureau Stadsnatuur heeft het plangebied bezocht in de ochtend van 29 juni 2018. Hierbij zijn de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en potenties daarvoor in kaart gebracht. De volgende onderdelen zijn daarbij beschouwd:

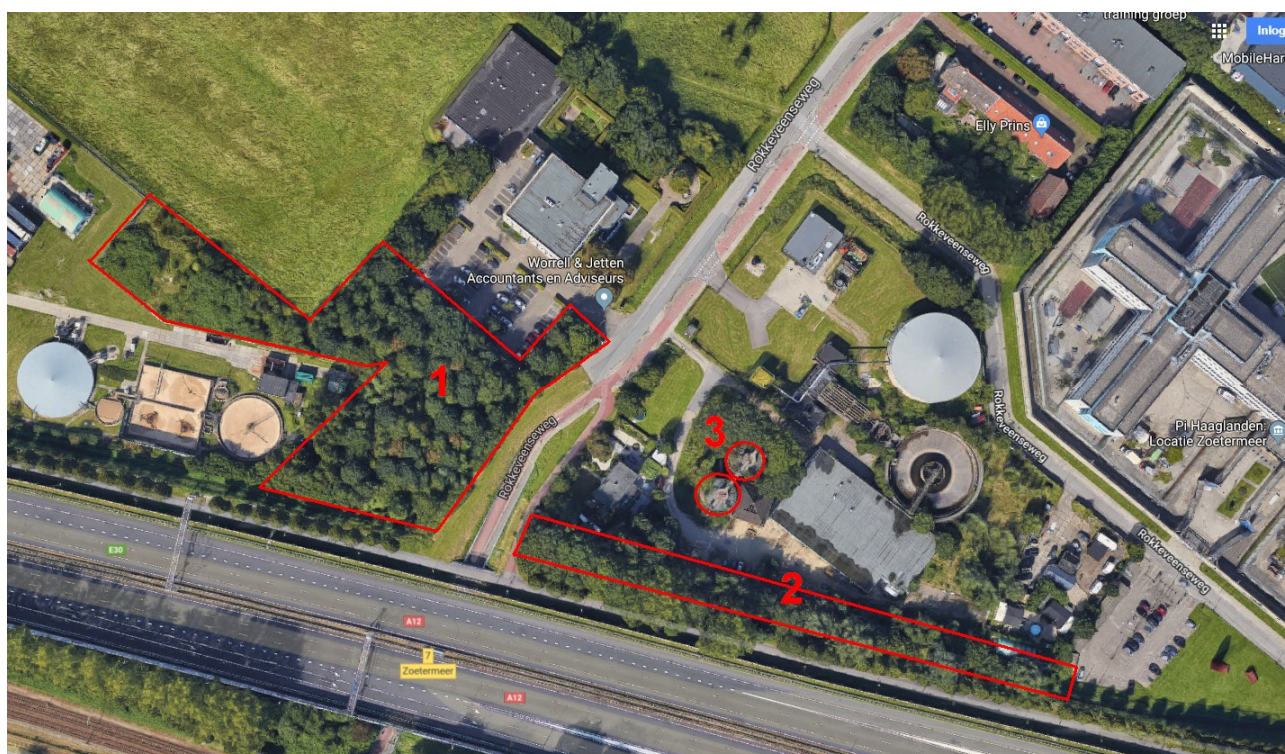
- aanwezigheid van schuil- en nestplaatsen van beschermde fauna in bomen;
- aanwezigheid van schuil- en nestplaatsen van beschermde fauna in bebouwing;
- aanwezigheid van watergangen met potenties voor beschermde fauna;
- aanwezigheid van potentiële groeiplaatsen van beschermde plantensoorten.

Naast een veldbezoek zijn diverse bronnen geraadpleegd om het mogelijke voorkomen van bepaalde beschermde soorten in het plangebied te onderzoeken. Voor een overzicht van deze bronnen wordt verwezen naar de literatuurlijst onderaan deze notitie. Naast het vaststellen van de mogelijke functies van het plangebied voor beschermde soorten, is ook gekeken of er soorten voor (kunnen) komen met een bedreigde status of een instandhoudingsdoelstelling voortkomend uit lokaal biodiversiteitsbeleid; de zogenaamde veldgidssoorten (zie Vos & Szegedi 2011).

Resultaten

Beschrijving plangebied

Het plangebied beslaat een volledig ingerichte buitenruimte. Aan de westzijde bevindt zich een bosschage (1), welke de begrenzing vormt met een naastgelegen parkeerterrein en Rokkeveensweg. Deze bosschage bestaat uit dicht opeen groeiende bomen en onderbegroeiing. Wegbermen en slootkanten waren ten tijde van het bezoek onlangs kortgemaaid. Parallel aan het fietspad ten noorden van de A12 wordt het plangebied begrensd door een fietspad met een rij Lindes *Tilia sp.* als bermbeplanting. Ten oosten van de Rokkeveensweg vormen een groenstrook (2) en een sloot de begrenzing met een woning, het terrein van een rioolgemaal met twee oude bakstenen reservoirs (3) en een klein woonwagenkamp (Figuur 2). Het plangebied is aan de zuidkant begrensd door rijksweg A12 (afgescheiden door een hoog geluidsscherp) en aan de noordkant door de bebouwde kom van Zoetermeer. Aan de oostzijde vormen de penitentiaire inrichting en N470 de begrenzing; aan de westkant bevindt zich het fabrieksterrein van Nutricia.

Figuur 2. Plangebied met drie vanuit het oogpunt van quick scan relevante elementen.

Resultaten flora

Er zijn geen groeiplaatsen van beschermde plantensoorten aangetroffen. Het intensief beheerde karakter van de open delen van het plangebied zorgt voor een ongunstig vestigingsklimaat voor veel plantensoorten in het algemeen en zeldzame en beschermde soorten in het bijzonder. De dichtbegroeide delen van het plangebied worden gekenmerkt door een donkere onderbegroeiing met slechts algemene, stikstofminnende soorten.

Resultaten weekdieren

In de regio voorkomende soorten weekdieren met een beschermde status zijn Platte schijfhoren *Anisus vorticulus* (een waterslak) en Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (een landslak). Habitats voor beide soorten ontbreken in het plangebied.

Resultaten insecten

Een in de regio aangetroffen beschermde insectensoort betreft de Groene glazenmaker *Aeshna viridis*, welke strikt afhankelijk is van vegetaties Krabbenscheer *Statotes aloides* in veensloten. Populaties ontbreken in de directe omgeving van het plangebied, dat zich in een droogmakerij bevindt. De aanwezige watergangen in het plangebied zijn ongeschikt voor deze soort (te ondiep, te voedselrijk, te beschaduwd, niet voorzien van de juiste onderwatervegetatie). Het plangebied ligt ruim buiten de bekende arealen van populaties van andere beschermde insectensoorten (dagvlinders, kevers, etc.); tevens kunnen deze soorten op basis van habitatvoorkeuren worden uitgesloten.

Vissen

De watergangen in het plangebied bieden geen potentieel habitat voor beschermde vissoorten. De voorheen onder de Flora- en faunawet beschermde Kleine modderkruiper *Cobitis taenia* en Bittervoorn *Rhodeus amarus* en Rivierdonderpad *Cottus perifretum* (Rode Lijst, Kwetsbaar) komen in het Zoetermeerse watersysteem voor (cf. Kranenbarg *et al.* 2015) maar de watergangen in het plangebied zijn voor deze soorten niet geschikt. De Grote modderkruiper *Misgurnus fossilis* geniet nog wel een beschermde status onder de Wnb maar is nog nooit in dit deel van Zuid-Holland vastgesteld; geschikte habitats ontbreken. Kroeskarper *Carrasius carrasius* is een soort van de Rode Lijst van bedreigde vissoorten, heeft daar de status 'Kwetsbaar' maar ook van deze soort kan worden gesteld dat de watergangen in het plangebied niet in de juiste habitat voorzien.

Amfibieën

In de omgeving van het plangebied komt de Rugstreeppad *Epidalea calamita* (Wnb 3.5) voor. Een kleine, maar afnemende populatie bevond zich ook in 2018 nog in de wijk Oosterheem (Bureau Stadsnatuur, ongepubliceerd). In het plangebied zijn thans geen geschikte habitats aanwezig. Deze kunnen echter wel ontstaan in geval van grootschalig grondverzet. Dan nog is vestiging op natuurlijke wijze zeer onwaarschijnlijk vanwege de grote afstand tot de meest nabije populatie en de relatief geïsoleerde ligging van het plangebied. Alle overige in het plangebied voorkomende soorten amfibieën (vijf soorten, cf. Creemers & Van Delft 2009) zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wnb. Voor deze soorten geldt echter wel de zorgplicht.

Reptielen

In het plangebied komen geen inheemse soorten reptielen voor en deze zijn hier op grond van aanwezige habitats en natuurlijke arealen van soorten niet te verwachten. De meest nabije populatie van Ringslang *Natrix helvetica* bevindt zich in en rond Gouda, op ca. 10 km afstand in veenweidegebied. De meest nabije populatie van Zandhagedis *Lacerta agilis* bevindt zich in duinen van Wassenaar op ca. 14 km afstand.

Resultaten vogels

In de bosschages in het plangebied komen op uitgebreide schaal broedende vogels voor. Tijdens de quick scan zijn onder meer een broedende Houtduif *Columba palumbus* en zich territoriaal gedragende exemplaren van Merel *Turdus merula* en Zwartkop *Sylvia atricapilla* aangetroffen. Voor al deze soorten geldt dat de nestplaatsen beschermd zijn wanneer ze zijn bezet in het broedseizoen, concreet betekent dat de periode maart t/m augustus.

Er zijn geen nesten aangetroffen van vogelsoorten waarvan de nesten een jaarrond beschermde status genieten. In de omgeving zijn in dit verband territoria van Sperwer *Accipiter nisus*, Buizerd *Buteo buteo* en Ransuil *Asio otus* relevant. Toekomstige vestiging van een van deze soorten in de bosschage tegen de waterzuivering van Nutricia kan op basis van de huidige situatie niet worden uitgesloten.

Vleermuizen

Rustplaatsen

Er zijn in het plangebied geen bomen aangetroffen met enige potentie als verblijfplaats voor boombewonende soorten vleermuizen. In de omgeving komen onder andere Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, Rosse

vleermuis *Nyctalus noctula* en Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus* voor (cf. Bakker 2011a, Brekelmans & Epe 2004, Epe & Brekelmans 2005).

In het plangebied zijn twee bakstenen gebouwen aanwezig die op grond van aanwezige stootvoegen mogelijk geschikt zijn als rustplaats voor vleermuizen. Het betreft de twee oude reservoirs op het terrein van het rioolgemaal. Aan de bovenranden bevinden zich stootvoegen waarin vleermuizen zouden kunnen wegkruipen en die mogelijk toegang verschaffen tot een achterliggende ruimte. De overige bebouwing op het terrein van het rioolgemaal en de naastgelegen woning is opgetrokken uit gladde, koude materialen (golfplaat, glas, staal) die deze ongeschikt maken voor vleermuizen, of bevatten geen openingen die de dieren toegang kunnen verschaffen.

Voerageergebieden

De groenstructuren van bomen in het plangebied vormen een geschikte voeragemogelijkheid voor Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatzvlieger; gelet op het ontbreken van groot open water is het echter onwaarschijnlijk dat het plangebied een essentieel voeragegebied vormt waarvan de lokale instandhouding van een soort afhangt; bovendien zijn genoemde soorten breed verspreid in de omgeving van het plangebied (cf. Mostert & Bakker 2010).

Vliegroutes

De rij Lindes en de watergang parallel aan het fietspad langs de zuidrand van het plangebied vormt een mogelijke vliegroute voor vleermuizen. Deze mogelijke functionaliteit is nog onvoldoende voldoende onderzocht.

Overige zoogdieren

Overige strikt beschermde soorten zoogdieren zijn op grond van de aanwezige habitats niet te verwachten. Van de Noordse woelmuis *Microtus oeconomus arvalis* zijn geen populaties bekend uit de omgeving van het plangebied; deze zijn hier gelet op het ontbreken van geschikte moerashabitats ook niet te verwachten. De Waterspitsmuis *Neomys fodiens* is alleen bekend van de noordkant van Zoetermeer, waar geschikte oevers langs geschikte watergangen op veengrond liggen. Voor de regionaal in opmars zijnde Steenmarter *Martes foina* en Boommarter *Martes martes* ontbreekt het in het gebied aan holtes die dienst zouden kunnen doen als dagrustplaats. Een incidenteel voorkomen van met name Steenmarter kan niet worden uitgesloten, aanwezigheid van een populatie in het gebied is echter zeer onwaarschijnlijk.

Zoogdiersoorten waarvan wel populaties in het gebied voorkomen, zoals Haas *Lepus europaeus*, Konijn *Oryctolagus cuniculus*, Egel *Erinaceus europaeus*, Bosmuis *Apodemus sylvaticus* en Mol *Talpa europaea* (cf. Bakker 2016), zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wnb. Voor deze soorten is wel de zorgplicht van toepassing en moet gewerkt worden conform de Gedragscode flora en fauna van de Gemeente Zoetermeer.

Tabel 1. In het kader van wetgeving en beleid relevante flora en fauna in plangebied ontsluitingsweg Nutricia.

Nederlandse naam	wetenschappelijke naam	beschermde status	Rode-Lijst-status	Plangebied-potentie
Flora				
Geen beschermde soorten				
Weekdieren				
Geen beschermde soorten				
Insecten				
Geen beschermde soorten				
Vissen				
Geen beschermde soorten				
Amfibieën				
Geen beschermde soorten				
Reptielen				
Geen beschermde soorten				
Vogels				
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	Wnb 3.1		broedgebied
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Wnb 3.1		broedgebied
Ransuil	<i>Asio otus</i>	Wnb 3.1		broedgebied

Vleermuizen				
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	Wnb 3.5		rustplaats, foerageergebied
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Wnb 3.5	Kwetsbaar	foerageergebied, vliegroute
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Wnb 3.5		rustplaats, vliegroute
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Wnb 3.5		rustplaats, vliegroute
Overige zoogdieren				
Geen beschermde soorten				

Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt op meer dan 10 km afstand van het meest dichtbijzijnde beschermde natuurgebied met externe werking (Natura 2000). Het plangebied is geen onderdeel van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Significante negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op Natura 2000-gebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Conclusies

Vanuit de Wnb hoeft in het licht van de voorgenomen plannen voor de aanleg van een weg vooralsnog geen rekening te worden gehouden met strikt beschermde soorten; behoudens omgang met algemene broedvogels conform de Gedragscode flora en fauna van de Gemeente Zoetermeer (Anonymus 2015).

Er is uitsluitend aanvullend onderzoek nodig indien:

- er sprake is van sloop van de bakstenen reservoirs; dan is aanvullend onderzoek naar gebruik als rustplaats door vleermuizen noodzakelijk
- er bomen, meer specifiek de rij Lindes, worden gekapt parallel aan het fietspad.

Aanbevelingen

- Volg voor het verwijderen van groen de bepalingen in de gedragscode in het kader van de Flora- en faunawet van de Gemeente Zoetermeer.
- Verwijder bosschages alleen tussen 1 september en 1 maart in verband met broedende vogels.
- Houd bij het verwijderen van dicht struikgewas in de wintermaanden rekening met Egels.
- Laat de rij fietspad-/slootbegeleidende Lindes parallel aan de A12 ongemoeid om de kwaliteit van een mogelijke vliegroute voor vleermuizen te behouden.
- Zorg bij de aanleg van de nieuwe weg voor een natuurvriendelijke inrichting van bermen of aanplant van inheemse boomsoorten.
- Werk bermen niet af met uitheemse zaadmengsels.

Literatuur

- Anonymus. 2015. Gedragscode van de gemeente Zoetermeer in het kader van de Flora- en faunawet 2015. Gedragscode voor het zorgvuldig handelen bij bestendig beheer en onderhoud & bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Versie voorgelegd ter goedkeuring april 2015. Gemeente Zoetermeer.
- Bakker, G. 2016. Verspreidingsonderzoek grondgebonden zoogdieren Zoetermeer 2016. bSR-rapport 318. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.
- Bijlsma, R.G., F. Hustings & C.J. Camphuysen, 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem / Utrecht.
- Brekelmans, F.L.A. & M.J. Epe. 2004. Flora en fauna van het Van Tuylsportpark en omgeving, Zoetermeer 2004. bSR-rapport 43. bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam. (in opdracht van afdeling Ruimtelijk Ontwikkeling, gemeente Zoetermeer)
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys. 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Naturalis, Leiden.
- Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg / Stichting RAVON, Nijmegen.
- Creemers, R. & Delft, J. van. (redactie). 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Epe, M.J. & F.L.A. Brekelmans. 2005. Fauna van de Plas van Poot – eindrapportage. bSR-rapport 51. bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam. (in opdracht van gemeente Zoetermeer)
- Janssen, J. & Schaminée, J. 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EL&I.
- Mostert, K. & G. Bakker. 2010. Vleermuizen in Zoetermeer - samenvattend rapport 2004-2010. bSR-rapport 156. bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam, in samenwerking met Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Den Haag.
- Mostert, K. & J. Willemsen. 2011. Voorlopige werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2011. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.
- Stichting Floron. 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.
- Vos, J.G. & H. Szegedi. 2011. Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer. Gemeente Zoetermeer.
- <http://www.libellennet.nl/>
- <http://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://www.vlindernet.nl/>
- <http://www.vogelatlas.nl>
- <http://www.waarneming.nl>

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Bijlage – Wettelijk kader Wet natuurbescherming

1. Inleiding

De Wet Natuurbescherming is per 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De informatie hieronder vat de belangrijkste feiten samen met betrekking tot de bescherming van soorten via de Wet natuurbescherming, en is gericht op personen en instanties die te maken krijgen met de wet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud. Uitvoering van de wet valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies, met uitzondering van grote infrastructurele projecten aan onder meer waterwegen; daarbij blijft de Rijksoverheid het bevoegd gezag. De inhoud van deze samenvatting betreft in eerste instantie de algemeen geldende verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming en in tweede instantie de Zuid-Hollandse context waarin deze verbodsbepalingen moeten worden toegepast. De aanvullende regelgeving rond bescherming van soorten in Natura 2000-gebieden wordt hier slechts kort besproken.

2. Doel van de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren en natuurgebieden.

3. Beschermingsregimes soorten

In de Wet natuurbescherming zijn drie categorieën soorten onderscheiden met een eigen beschermingsregime en daaraan gekoppelde verbodsbepalingen: vogels, habitatrichtlijnsoorten en overige soorten. Een soort kan niet onder meer dan één van deze regimes vallen. Vogels vallen per definitie onder het regime van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn betreffen Europese beschermingsregimes waar met de verbodsbepalingen artikel 3.1 en 3.5 in de Wet natuurbescherming in Nederland invulling aan wordt gegeven. Het regime 'andere soorten', artikel 3.10, heeft betrekking op soorten die alleen vallen onder een nationaal beschermingsregime; deze soorten zijn niet vermeld in de Europese richtlijnen. De drie beschermingsregimes met hun verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel B, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (bepalingen dat ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, hier niet uitgebreid besproken), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel B, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de Bosmuis, de Huisspitsmuis en de Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

De provinciale verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook is in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (zie de soortenlijst verderop onder 'Beschermd andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)'). Voor de verordening, zie: <http://bit.ly/2n5cKWP>

5. Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

In de provinciale beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof. Voor de beleidsregel, zie: <http://bit.ly/2ml3pMk>

6. Vogelsoorten met een (potentieel) ongunstige staat van instandhouding in Zuid-Holland (artikel 3.1)

Naar aanleiding van artikel 3.1 lid 5 heeft Bureau Stadsnatuur een lijst opgesteld van vogelsoorten waarbij verstoring van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding in Zuid-Holland. Het betreft soorten die als broedvogel in de provincie voorkomen en waarvoor onder de Flora- en faunawet reeds een jaarronde bescherming van nestlocaties en vaste rustplaatsen gold (de onder de Flora- en faunawet als 'categorie 1 t/m

4' gekwalificeerde soorten), aangevuld met soorten die op basis van actuele gegevens van Sovon een ongunstige staat van instandhouding kennen (de voorheen als 'categorie 5' gekwalificeerde soorten met een negatieve populatietrend en/of een kleine, kwetsbare populatie) en waarvoor derhalve gemitigeerd of gecompenseerd zou moeten worden in geval van conflicterende ruimtelijke ontwikkeling en beheer.

Deze lijst is niet uitputtend en kan naar aanleiding van ontwikkelingen in de toekomst worden gewijzigd op basis van ecologisch zwaarwegende omstandigheden, zoals veranderingen in populatie-omvang of areaal van een soort. Het effect van de ingreep op de instandhouding van de soort is uiteindelijk leidend in de afweging of sprake is van een beschermde (en daarmee ontheffingsplichtige) situatie. Het gaat om de volgende 85 soorten:

Appelvink	Groene specht	Krooneend	Roerdomp	Tureluur
Baardmannetje	Grote gele kwikstaart	Kwak	Roek	Veldleeuwerik
Blauwe reiger	Grote karekiet	Kwartelkoning	Scholekster	Velduil
Boerenzwaluw	Grote mantelmeeuw	Kleine zilverreiger	Slechtvalk	Visdief
Bontbekplevier	Grutto	Lepelaar	Slobeend	Waterral
Boomvalk	Havik	Matkop	Snor	Watersnip
Bosuil	Huismus	Middelste zaagbek	Sperwer	Wielewaal
Bruine kiekendief	Huiszwaluw	Noordse stern	Spotvogel	Wilde eend
Buizerd	Grote zilverreiger	Nachtegaal	Spreeuw	Wintertaling
Dwergstern	Ijsvogel	Oeverzwaluw	Sprinkhaanzanger	Woudaap
Eider	Kerkuil	Ooievaar	Steenuil	Wulp
Gele Kwikstaart	Kievit	Patrijs	Steltkluit	Zomertaling
Gierzwaluw	Kleine bonte specht	Porseleinhoen	Stormmeeuw	Zomertortel
Goudvink	Kleine plevier	Purperreiger	Strandplevier	Zilvermeeuw
Graspieper	Kluut	Raaf	Tafeleend	Zwarte roodstaart
Grauwe Klauwier	Kneu	Ransuil	Tapuit	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Koekoek	Ringmus	Torenvalk	Zwartkopmeeuw

7. Beschermde habitatrichtlijnsoorten in Zuid-Holland (artikel 3.5)

Soorten uitsluitend vermeld in Bijlage II – Beschermingsregime artikel 3.5 alleen van toepassing in Natura 2000-gebieden.

De volgende 2 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen uitsluitend in voor deze soorten aangewezen Natura 2000-gebieden onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Nauwe korfslak	Zeggekorfslak
----------------	---------------

Soorten vermeld in Bijlage IV – Beschermingsregime artikel 3.5 van toepassing.

De volgende 39 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Groenknolorchis	Boomkikker	Otter	Meervleermuis	Dwergvinvis
Platte schijfhoren	Heikikker	Bosvleermuis	Rosse vleermuis	Gewone dolfijn
Bataafse stroommossel	Kamsalamander	Franjestaart	Ruige dwergvleermuis	Gewone vinvis
Gevlekte witsnuitlibel	Poelkikker	Gewone baardvleermuis	Tweekleurige vleermuis	Griend
Groene glazenmaker	Rugstreeppad	Gewone dwergvleermuis	Vale vleermuis	Potvis
Rivierrombout	Zandhagedis	Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis	Tuimelaar
Houting	Bever	Kleine dwergvleermuis	Bruinvis	Witsnuitdolfijn
Steur	Noordse woelmuis	Laatvlieger	Bultrug	

8. Beschermde andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)

De volgende 35 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.10 (NB: betreft uitsluitend als 'wild' gekwalificeerde plantensoorten; bron: verspreidingsatlas.nl):

Blaasvaren	Grote leeuwenklauw	Stofzaad	Grote modderkruiper	Grijze zeehond
Bokkenorchis	Karhuizer anjer	Schubvaren	Kwabaal	Steenmarter
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Smalle raai	Ringslang	Waterspitsmuis

Brede wolfsmelk	Knolspirea	Stijve wolfsmelk	Boommarter
Bruinrode wespenorchis	Moerasgamander	Tengere veldmuur	Damhert
Dreps	Naakte lathyrus	Wolfskers	Das
Echte gamander	Rozenkransje	Aardbeivlinder	Eekhoorn
Glad biggenkruid	Ruw parelzaad	Grote vos	Gewone zeehond

Soorten waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt van beschermingsregime artikel 3.10

In Zuid-Holland is een vrijstelling van de verbodsbepalingen artikel 3.10 van toepassing op de volgende 22 soorten:

Bastaardkikker	Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel
Bruine kikker	Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat
Gewone pad	Bunzing	Haas	Rosse woelmuis	
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis	
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos	

9. Geïntroduceerde soorten in Zuid-Holland

Soorten die zich door menselijk toedoen buiten hun natuurlijke areaal hebben gevestigd (geïntroduceerde soorten) vallen in Zuid-Holland niet onder de beschermingsregimes van artikel 3.1, 3.5 of 3.10, tenzij sprake is van een populatie die langer dan 50 jaren achtereen heeft standgehouden in de provincie (mond med. PZH, maart 2017). Voorbeelden in een Zuid-Hollandse context zijn beschermde plantensoorten uitgezaaid vanuit tuinen en Vroedmeesterpad, al dan niet moedwillig geïntroduceerd door terrariumhouders.

Plantensoorten die lokaal zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Knollathyrus	Echte gamander	Bergnachtorchis	Wilde Weite
------------------------	------------	--------------	----------------	-----------------	-------------

Diersoorten die zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Boomkikker	Muurhagedis	Vroedmeesterpad	Quaggamossel	Aziatische modderkruiper	Blauwband
------------	-------------	-----------------	--------------	--------------------------	-----------

De beschermde status van soorten als Muskusrat (sinds 1975 gedocumenteerd voor de provincie) en Nijlgans (eerste geval in 1967) kan op grond van het bovengeschetste 50 jaar-criterium ter discussie worden gesteld.

10. Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgbeginsel (artikel 1.10 en 1.11) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan en verstoring van planten en dieren moet worden voorkomen.

11. Wanneer ontheffing aanvragen?

Wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat verbodsbepalingen ten gevolge van een voorgenomen activiteit worden overtreden, moet eerst worden bepaald of mitigerende (verzachtende) maatregelen de schade kunnen beperken of tenietdoen zodat het overtreden van het verbod kan worden voorkomen. Wanneer het overtreden van een verbod onvermijdelijk is en er moet worden gecompenseerd voor veroorzaakte schade, dan dient men een ontheffing aan te vragen. Het aanvragen van een ontheffing heeft alleen zin als de functionaliteit van een plangebied voor een beschermde soort voldoende nauwkeurig in beeld is gebracht. Meestal is hier een uitgebreid onderzoek voor nodig waarin rekening wordt gehouden met de seizoensactiviteit van een soort. Dergelijk onderzoek dient aan bepaalde richtlijnen te voldoen op basis waarvan de kwaliteit en volledigheid ervan worden gecontroleerd door de Omgevingsdienst (zie onder). Een randvoorwaarde is daarnaast dat een aanvraag vergezeld dient te gaan van een zogenaamd activiteitenplan. Hierin moet een initiatiefnemer van een potentieel schadelijke handeling het belang van de voorgenomen activiteit onderbouwen en aangeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen ten gunste van de soort(en) in kwestie worden getroffen.

12. Omgevingsvergunning via gemeente

Wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning mogen ontheffingen voor beschermde soorten aanhaken. Bij aanhaken moet de gemeente een volledigheidstoets uitvoeren en verzorgt de gemeente de toetsing door de

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Met de aanvraag van een omgevingsvergunning is een wettelijke beslistermijn gemoeid van maximaal 26 weken. De gehele aanvraag verloopt via de gemeente. Voor meer informatie, zie: <https://www.omgevingsloket.nl>

13. Losse ontheffing via provincie

Wanneer een ontheffing aangevraagd moet worden waarbij geen omgevingsvergunning nodig is, is de beslistermijn 13 weken met maximaal 7 weken verlenging. De gehele aanvraag verloopt via Omgevingsdienst Haaglanden. De leges bedragen EUR 1800,-. Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Voor meer informatie en aanvraagformulieren, zie:

<https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/categorie/product/7-ontheffingverlening-soorten.html>

14. Gedragscodes

Gedragscodes in het kader van de Wet natuurbescherming worden alleen gemeentelijk of branchebreed opgesteld en dienen te worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken. De Gemeente Zoetermeer heeft een eigen gedragscode die is verlengd en opnieuw is goedgekeurd in 2015. Bestaande gedragscodes die recent zijn goedgekeurd onder de Flora- en faunawet zijn nog altijd geldig voor de soorten die onder de Wet natuurbescherming onder één van de drie beschermingsregimes vallen. Voor nieuwe beschermde soorten waarvoor geen mitigerende maatregelen zijn vermeld in gedragscodes zal mogelijk een ontheffing noodzakelijk zijn. Voor soorten die niet (meer) onder een strikt beschermingsregime vallen hoeft niet per se te worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. Er moet desalniettemin altijd rekening worden gehouden met de wettelijke zorgplicht. Wel streeft de Gemeente Zoetermeer instandhouding van zoveel mogelijk 'oude' beschermde soorten na in het kader van gemeentelijk biodiversiteitsbeleid. Het gaat om de soorten vermeld in Vos & Szegedi (2011) - Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer.

15. Handhaving

Bij een vermoede overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming kan handhaving worden ingeschakeld. In Zuid-Holland is de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (OZH) hiervoor verantwoordelijk. Voor meer informatie, zie:

<https://www.ozhz.nl/vergunningen-en-meldingen/groene-handhaving>

Melding van een vermoede overtreding:

Telefoon: 078-770 85 85

mail: meldingFfwet@ozhz.nl

website: <http://www.natuurzuidholland.nl/contact/>

Overige contactgegevens:

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Afdeling Toezicht en Handhaving

Postbus 550

3300 AN Dordrecht